

Běžné životní situace ve světle Písma – 1. část

KDYŽ SELŽEME A ZHŘEŠÍME

Jak se vypořádat s vlastním proviněním vůči bližním

ČTENÍ PŘED MODLITBOU

Žalmy 32,1-6 Davidův; poučující. Blaze tomu, z něhož je nevěrnost sňata, jehož hřích je přikryt. 2 Blaze člověku, jemuž Hospodin nepravost nepočítá, v jehož duchu není záludnosti. 3 Mlčel jsem a moje kosti chřadly, celé dny jsem pronařikal. 4 Ve dne v noci na mně těžce ležela tvá ruka, vysychal mně morek jako v letním žáru. 5 Svůj hřích jsem před tebou přiznal, svoji nepravost jsem nezakrýval, řekl jsem: "Vyznám se Hospodinu ze své nevěrnosti." A ty jsi ze mne sňal nepravost, hřích můj. 6 Proto ať se každý věrný k tobě modlí v čas, kdy lze tě ještě nalézt.

PRVNÍ ČTENÍ

Lukáš 17,3-4 Mějte se na pozoru! Kdyby tvůj bratr proti tobě zhřešil, pokářej ho, a bude-li toho litovat (*metanoia – činit pokání!*), odpusť mu. 4 Kdyby proti tobě zhřešil sedmkrát za den a sedmkrát by se k tobě obrátil (*epistréfó – obrátit se*) se slovy: `Je mi to líto, (*metanoia – činím pokání*)' musíš mu odpustit."

KÁZÁNÍ

V našem kazatelském minitymu jsme se rozhodli, že do adventní doby (tedy do konce letošního církevního roku) chceme o nedělích přemýšlet nad relativně běžnými všedními situacemi a hledat, jakou náповědu – doslova jaké evangelium – nám do těchto situací posílá nebeský Otec ve svém Slově.

Jednotlivé situace a program chceme uvozovat slůvkem „Když...“

- Když se urodí (prožijeme zdar a úspěch)
- Když přijde utrpení a těžkosti
- Když nás ubíjí všednost
- Když bližní (blízcí) hřeší – zhřeší
- Když Pán Bůh vyslyší modlitby a prosby
- Když Pán Bůh nevyslyší prosby tak, jak si přejeme
- Když nás Pán Bůh volá k uctívání
- Když chceme být solí a světlem světa
- Když jsme zavaleni povinnostmi

Pro dnešní neděli jsem zvolil situaci vlastního hřích a chtěl bych se zastavit u toho, k čemu nás vede Písmo, když zhřešíme. K textům, které již zazněly (z Žalmy 32 i L 17,3-4) přidám ještě jeden. Jedná se o část příběhu o „marnotratném synovi“, který si ještě za života svého otce vyžádal svůj díl dědictví a odešel z domu.

ČTENÍ EVANGELIA

Lukáš 15,14-19 A když všechno utratil, nastal v té krajině veliký hlad a on začal mít nouzi. 15 Šel a přichytil se jednoho občana té krajiny, a ten ho poslal na svá pole pást vepře. 16 A toužil se nasytit lusky, které žrali vepři, ale nikdo mu je nedával. 17 Tu přišel k sobě a řekl: Jak mnoho nádeníků mého otce má nadbytek chleba, a já zde hynu hladem! 18 Vstanu, půjdu ke svému otci a řeknu mu: Otče, zhřešil jsem proti nebi i před tebou. 19 Nejsem již hoden nazývat se tvým synem. Učiň mne jedním ze svých nádeníků.'

1. SELHÁVÁME A ZAKOUŠÍME ÚČINKY HŘÍCHU

Příběh drzého a opovážlivého syna, který promrhal vztahy a posléze i majetek, je jistě extrémním příkladem. Většině z nás je ve zkušenosti vzdálený (i když i dnes se v tomto příběhu může leckdo poznat). Já se k tomuto příběhu obrátím podrobněji za chvíli, když pološím otázku co s hříchem.

Jaká je naše zkušenost s vlastním hříchem a selháním? Myslím, že je možno povědět, že je to jedna z nejčastějších zkušeností věřícího člověka. Selháváme ve svých úkolech, v naplnění toho, co jsme slíbili. Jak lehce selháváme a hřešíme proti svým bližním – proviňujeme se proti našim dětem, partnerům, blízkým, přátelům a kolegům. Někdy tím, že uděláme, co jsme neměli a jindy neuděláme to, co jsme měli. Nečekané situace nás (mě!) dokážou vykolejit!

Ne, že bychom to snad tak chtěli. Nechceme selhávat, proviňovat se proti bližním, spravedlnosti a věrnosti. A přece se tak děje. A tak souzníme se slovy apoštola Pavla, který při pohledu na svůj život pověděl: **Římanům 7,15.18-19** Nerozumím tomu, co dělám; vždyť nedělám to, co chci, nýbrž činím to, co nenávídím.... 18 Vím totiž, že ve mně, to jest v mém těle, nepřebývá dobré; neboť chťít dobro dokážu, ale konat už ne. 19 Vždyť nečiním dobro, které chci, nýbrž zlo, které nechci.

Pořád je v nás cosi, co nás vždycky v našem myšlení a reakcích nepříjemně překvapí. K tomu pak přichází to, co pověděl Hospodin Kainovi: „... ve (tvých) dveřích číhá hřích. Dychtí po tobě...“ (Gn 4,6-8). Hřích je nám tak blízko!

Selhání, provinění a hřích patří k naší zkušenosti, a to včetně důsledků, které s tím souvisí. Zakoušíme, jak hřích neskutečně rychle dokáže proměnit vztahy, vybudovat rezervovanost, chladnost a bariéry. A to dokonce i v těch neblížeších manželských a rodinných vztazích. (Izajáš 59,2 „...nýbrž vaše zvrácenosti se staly hradbou mezi vámi a vašim Bohem a vaše hříchy skryly jeho tvář před vámi, aby neslyšel.“)

Hřích nejenže proměňuje naše vztahy k lidem, a tím i Pánu Bohu, on ničí i člověka samotného. Slyšeli jsme to v Davidových Žalmových slovech: Ž 32,3 „Mlčel jsem a moje kosti chřadly,..."

Hřích ničí nás samotné a staví bariéry mezi nás, bližní a Pána Boha. To je naše zkušenost. Co s tím? Co dělat, když už zhřešíme, selžeme?

2. KDYŽ SELŽEME A ZHŘEŠÍME

Odpověď, kterou na tyto otázky dá každý dobrý a slušný člověk, natož pak křesťan, zní: „Je potřeba požádat o odpuštění, vyjádřit lítost.“ A co nám k tomu říká Pán Bůh ve svém slově?

OKRAJOVÁ ZÁLEŽITOST?

Než se k tomu dostanu, zmíním pro mě docela překvapivou zkušenost z úterní noci. Účastnili jsme se kazatelské konference a po konci úterního oficiálního programu, se sešel k nočnímu jednání studijní odbor, aby zvážil náplň další konference v lednu 2014. Jedním z horkých favoritů je téma pokání. A když jsme toto téma probírali z různých úhlů pohledu, překvapil nás jeden z přítomných bratří zmínkou o tom, že Písmo nás vlastně příliš výslovně nevede k tomu, abychom při vlastním selhání šli za bližním a prosili ho o odpuštění. Jistě si dovedete představit naše překvapení až pohoršení. Chvilí jsme to rozebírali a z krátkého setkání se stalo dlouhé.

Sám jsem nad touto skutečností dumal i ve světle dnešního kázání, jehož téma jsem si připravoval. Překvapivým faktem opravdu zůstává, že Nový zákon se ve svých výrocích zaměřuje v naprosté většině ne na ty, kteří se provinili, ale na ty, kteří mají odpouštět (tedy na oběti). Výzev k odpouštění těm, kteří se proti nám provinili, těch je dost a dost (a potřebujeme tento důraz slyšet). Že bychom ale byli svědky nějakého většního odstavce pro prohřešivší se – co mají dělat, jak se mají smířit s bližním, a co k tomu patří, to ne.

Jak ve SZ, tak i v NZ nalézáme výzvu k hříšníkům, aby vyznali svůj hřích Hospodinu! To ano, ale zdá se, jakoby pozemská oběť zůstávala stranou. Anebo se jaksi samozřejmě předpokládá, že na pozemské rovině vztahů je to tak samozřejmé, že to není potřeba zmiňovat, přičemž naopak je potřeba výslovně ukázat, že hřích proti bližnímu je zároveň hříchem proti Bohu.

LUKÁŠOVA NÁPOVĚDA

Kde tedy vzít inspiraci a Boží vedení při řešení vlastního selhání a hříchu vůči bližním? Apoštol Jakub se k tomuto vyjadřuje, když říká: „Vyznávejte hříchy jeden druhému a modlete se jeden za druhého...“ (Jk 5,16). Zdá se ovšem, že zde není vyznání hříchů *a priori* v kontextu řešení provinění vůči bližnímu. Je spíše obecného zpovědního charakteru. Tím, kdo zachytil ve slovech a příbězích života Pána Ježíše podstatné rysy pro chvíle vlastního selhání je evangelista Lukáš. Povšimnutí hodné jsou především tři texty – tři situace:

- 1) **Příběh celníka Zachea** (L 19,1-10), který rozpoznal svůj hřích a rozhodl se napravit poničené vztahy tím, že odškodní ty, kterým ukřivdil.
- 2) **Výzva k odpuštění kajícímu bratrovi** (L 17,4): Když jednou Pán Ježíš vyzýval učedníky, aby odpouštěli těm, kteří se proti nim provinili, zmínil tam také – jaksi okrajově: 4 Kdyby proti tobě zhřešil sedmkrát za den a sedmkrát by se k tobě obrátil (*epistréfó*) se slovy: 'Je mi to líto, (*metanioa – činím pokání*)' musíš mu odpustit." Tady se předpokládá, že provinivší se bude své provinění řešit s tím, proti komu se prohřešil

– předpokládá se zde obrácení a lítost – doslova „pokání“ (metanoia = změna; odhodlání ke změně). Trochu překvapivě ovšem sledujeme, že namísto toho, aby vůči hříšníkovi zaznělo, aby více nehřešil proti bližnímu, zazní na stranu oběti, aby byla připravena odpouštět třeba 77x.

- 3) **Postoj marnotratného syna** (L 15,14-19). L 15,17 Tu přišel k sobě a řekl: „Jak mnoho nádeníků mého otce má nadbytek chleba, a já zde hynu hladem! 18 Vstanu, půjdu ke svému otci a řeknu mu: Otče, zhřešil jsem proti nebi i před tebou. 19 Nejsem již hoden nazývat se tvým synem. Učiň mne jedním ze svých nádeníků.“

V tomto příběhu je nejjasněji vyjádřeno, co patří do situace, v níž zhřeším a selžu. Jsou zde tři postoje, které chci zdůraznit:

A. *Marn. syn poznal rozsah svého hříchu a vyznal jej*

Když to zhřešivšímu synovi pod tlakem okolností došlo, pochopil, jak nesmírně se provinil proti Otci – pozemskému i nebeskému. Vnímá jasně své selhání v obou rozměrech – hřích proti pozemskému otci je zároveň hříchem proti živému Bohu. A rozhodl se, že půjde za svým otcem a řekne mu to. Jeho prosba měla být mnohem víc než jenom cosi vyřčeného na půl úst ve smyslu: „Pokud jsem tě nějak urazil, promiň.“ Pravá lítost, doslova pravé pokání, to je cosi nesmírně důležitého pro nápravu vztahů na zemi na nebi.

B. *Marn. syn přijal důsledky svého selhání*

Říká: „Nejsem hoden nazývat se tvým synem...“ Tento element patří k prosbě odpuštění: vzít vážně, co způsobil náš hřích. Zacheus to také vzal vážně, a proto se rozhodl pro odškodnění – v jeho případě to šlo.

C. *Marn. syn vyjádřil prosbu*

Po upřímném vyznání, po vyjádření vědomí důsledků, přesto prosí otce o shovívavost. Touží alespoň po nějakém vztahu se svým otcem.

3. ZÁVĚR

Jak nás tedy Pán Ježíš vede ve chvíli vlastního selhání? Vede k tomu, abychom:

- vnímali své provinění (selhání a hřích) jako provinění proti bližnímu i Bohu a vyznali to těm, proti kterým jsme se provinili.
- vyjádřili vědomí důsledků, které náš hřích způsobil a byli ochotni je nést
- vyjádřili prosbu o narovnání vztahu

Kéž nám nebeský Otec skrze svého Ducha ukáže na to, kde jak jsme se provinili proti bližním. Někdy to potřebujeme ukázat. Kéž nám nebeský Otec dá skrze svého Ducha sílu a odvahu k vyznání a pokání, když víme, že náš hřích vystavil leccakou bariéru ve vztahu k bližním. Na závěr budu citovat část modlitby – prosby – krále Davida: „Kdo rozpozná pochybení? Zbav mě těch skrytých a zdržuj mě i od těch troufalých, aby mě neopanovaly. Pak budu ryzí a prost velikého přestoupení.“ (Žalmy 19,13-14)

Jan Asszonyi

